14.4.2021

Eduskunnan hallintovaliokunta 13.4.2021
HE 41/2021 vp asiantuntijakuuleminen

Lakiehdotuksen soveltamisalaan kuuluvien kokonaismäärä.

Palvelussuhteessa on 13.4.2021 kaikkiaan **117** asiantuntijaa, joista 51 (43,6 %) on naisia.

Asiantuntijoista 94 on toimialueella ja 23 on joko Suomessa tai kotonaan muualla kuin Suomessa lomalla/etätöissä. Tehtäviin on ehdolla 37 asiantuntijaa. Tehtäviin valittuja ja lähtöä odottavia asiantuntijoita on 13. Seuraavan kahden kuukauden aikana kotiutuu varmuudella viisi asiantuntijaa.

Siviilikriisinhallinnan asiantuntijat työskentelevät 25 eri maassa ja 38 eri vastaanottavan organisaation (operaatio/sihteeristö/delegaatio/muu) palveluksessa. Lähes puolet asiantuntijoista työskentelee korkean turvallisuusriskin toimialueilla (Mali, Niger, Keski-Afrikan tasavalta, Libya, Somalia, Etelä-Sudan, Irak, Itä-Ukraina).

Rokotukset tähän mennessä, miten toteutettu.

Yksittäiset asiantuntijat ovat saaneet rokotuksen Suomessa sote-alueellaan, mikäli he ovat kuuluneet tiettyyn riskiryhmään tai ovat saaneet rokotteen vuorollaan rokotusjonossa. Yksikään vastaanottava organisaatio/operaatio ei tällä hetkellä rokota asiantuntijoita toimialueilla. Israelin valtio on tarjonnut maassaan asuville kansainvälisille toimijoille Euroopan lääkeviraston hyväksymää Pfizer -rokotetta. Kolme asiantuntijaa on ilmoittanut ottaneensa rokotteen vapaaehtoisesti.

Miten rokotukset on tarkoitus jatkossa toteuttaa.

YK on ainoa vastaanottava organisaatio, joka on pyytänyt jäsenmaita rokottamaan asiantuntijansa ennen lähtöä. YK:n pääsihteerin kirje pysyville YK-edustajille 16.2. käsittelee COVID-19-tilannetta, ja siinä annetaan jäsenmaille suositus, että nämä rokottaisivat YK-operaatioihin lähetettävät rauhanturvaajat (sotilaat, poliisit ja siviilit) COVID-19 vastaan lähtökohtaisesti kansallisesti ja ennen operaatioon siirtymistä. Mikäli tämä ei ole mahdollista, pyydetään esteestä ilmoittamaan YK:lle. Kriisinhallintakeskus voi viivästyttää YK-tehtäviin valittujen uusien asiantuntijoiden lähtöä siihen asti, kunnes he ovat saaneet rokotteen. Jo tehtävissä olevien asiantuntijoiden tilannetta seurataan päivittäin.

Syksyyn 2021 mennessä tarjolla on neljä rinnakkaista mahdollisuutta:

1) Tehtävässä jo oleva asiantuntija lentää toimialueelta rokotettavaksi kaksi kertaa Suomeen oman sote-alueen rokotusaikataulun mukaisesti. Uusien, lähtöä odottavien asiantuntijoiden lähtöä toimialueelle viivästytetään, kunnes he saavat ensimmäisen rokoteannoksen Suomessa tai muussa kotimaassaan.

CMC Finland
PL 1325
(Ratapihantie 9, 6. kerros)
00521 Helsinki

Puhelin (vaihde)
+358 295 480 171

www.cmcfinland.fi

2) Toimialueen valtio tarjoaa Euroopan lääkeviraston hyväksymän rokotteen asiantuntijalle. Tämä vaihtoehto on mahdollista vain, jos Valtiokonttorin vakuutusturva kattaa toimialueella saadusta rokotteesta mahdollisesti aiheutuneet haittavaikutukset. Esimerkkinä Israel.

3) Vastaanottava organisaatio/operaatio tarjoaa Euroopan lääkeviraston hyväksymän rokotteen asiantuntijalle joko toimialueella, lähialueella tai muualla Euroopassa. Tämä vaihtoehto on mahdollista vain, jos Valtiokonttorin vakuutusturva kattaa toimialueella saadusta rokotteesta mahdollisesti aiheutuneet haittavaikutukset. Tässä tapauksessa operaatio kattaa rokotuksista aiheutuneet kulut.

4) Heti kun siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden terveydenhuollosta huolehtiva sopimustoimittaja saa riittävästi rokotteita, ne ovat pakollisia jokaiselle palvelussuhteessa olevalle asiantuntijalle. Asiantuntija rokotetaan ennen lähtöä toimialueelle ja jo toimialueella olevat asiantuntijat lennätetään Suomeen ottamaan rokotteen.

Miten voidaan varmistaa, ettei anneta kuin EMAn hyväksymiä rokotteita.

Nykyhetkellä Kriisinhallintakeskus ei voi mitenkään estää sitä, että toimialueille olevat asiantuntijat ottavat rokotteen, jota EMA ei ole hyväksynyt. Kriisinhallintakeskus on viestinyt asiantuntijoille Valtiokonttorin nykyisistä korvausperiaatteista ja antanut vahvan suosituksen hyväksyä vain EMA:n hyväksymät rokotteet. Suurin osa asiantuntijoista elää ja liikkuu vapaasti toimialueilla - heitä ei ole suljettu mihinkään leiriin, jossa voidaan valvoa mm. rokotteiden ottamista.

Miten evakuoinnit on tehty/tehdään sekä työ- ja terveysturvallisuudesta on kyetty/kyetään huolehtimaan.

Kriisinhallintakeskuksen johtajalla on työsuojelulakiin perustuva huolehtimisvelvollisuus palvelussuhteessa oleviin asiantuntijoihin. Vastaanottavalla organisaatiolla kuitenkin on toimialueella ensisijainen vastuu asiantuntijan turvallisuudesta, terveysturvallisuus mukaan lukien. Kaikki palvelussuhteessa olevat asiantuntijat on vakuutettu Valtiokonttorin toimesta 24/7/365. Lisäksi suurimmissa operaatioissa on käytössä lisävakuutus (esim. EU), jonka perusteella operaatio voi evakuoida asiantuntijan muun muassa Eurooppaan tai lähimpään kansainvälisten standardien mukaiseen sairaalaan (esim. Somaliasta Nairobiin, Keniaan).

Ennen lähtöään toimialueelle jokainen asiantuntija käy läpi sopimustoimittajamme lääkärintarkastuksen. Lisäksi Kriisinhallintakeskus maksaa asiantuntijoille huoltolennon Suomeen kaksi kertaa vuodessa, jolloin heillä on mahdollisuus ennakoivan terveydenhuollon palveluihin. Asiantuntijan on myös käytävä kerran vuodessa uudessa terveystarkastuksessa. Muuna aikana vastaanottavilla organisaatioilla on käytössään joko omia klinikoita (Role 1), sairaaloita (Role 2) tai henkilöstö käyttää toimialueen kansainväliset standardit täyttävän, usein yksityisen sairaalan/klinikan palveluita. Asiantuntijoilla on jatkuvasti käytössään suomalaisen palveluntarjoajan etäpalvelut.

Mikäli vastaanottava organisaatio ei pysty järjestämään evakuointi/ambulanssilentoa toimialueelta Suomeen tai muualle Eurooppaan (esim. Ebola -tapauksissa kohdesairaala on Pariisissa), Kriisinhallintakeskus antaa tehtävän Valtiokonttorin valitsemalle

sopimustoimittajalle (Falck). Heinäkuussa 2020 Falck evakuoi yhden asiantuntijan EU-delegaatiosta Mogadishusta Suomeen.